

Ministerie van Defensie

Georganiseerd overleg sector Defensie

SOD

Verzonden	21-6-2022
Briefnummer	PA/22.0386 bijl2
Zaaknummer	ZD.500.1
Status	☒ X Behandel ☐ Informatie
Pieptermijn	

Herziening pensioenstelsel: Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit

Rapportage voor werkgroep PA

Leeswijzer:

- Dit document geeft het (voorlopige) totaaloverzicht weer; wijzigingen ten opzichte van de eerdere versie zijn gemarkeerd met geel. Bij een nieuwe slide is de titel met geel gemarkeerd.
- Met voetnootnummering is aangegeven dat aanvullende toelichting is opgenomen in de 'onderwatertekst' onder in het scherm.

Opbouw document

Inventarisatie van regelingen

1. Totaaloverzicht van aanspraken bij ziekte, arbeidsongeschiktheid en invaliditeit.
2. Verdieping van aanspraken op arbeidsongeschiktheid en invaliditeit, inclusief voorbeelden.

Impact nieuw pensioenstelsel

3. Inventarisatie van elementen voor verdere uitwerking.

Uitwerking

4. Uitwerking van afwijkende militaire elementen in ABP-pensioenregeling (bakje 2).
5. Uitwerking van raakvlakken/aandachtspunten in bijzondere regelingen met nieuwe pensioenstelsel (bakje 3).
6. Vraagstuk onderbrengen AOM/AOP (bakje 3 of bakje 2).

Bijlagen

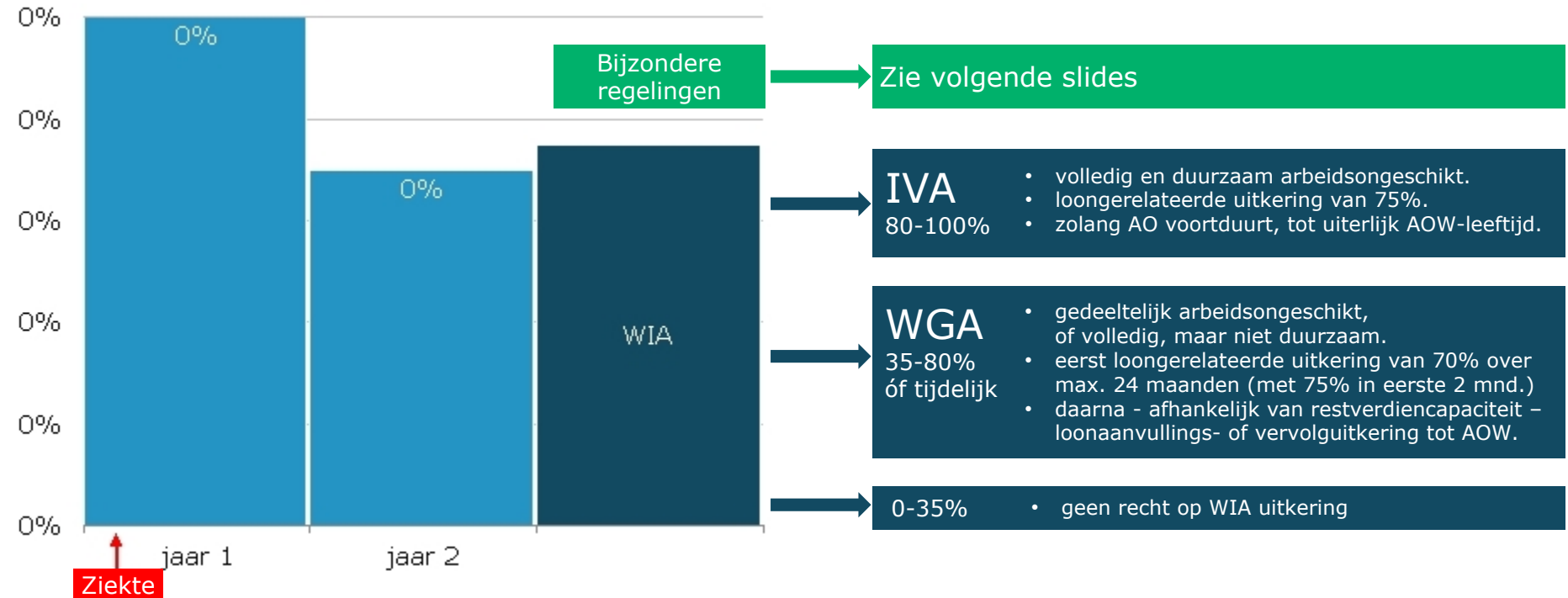
- A. Bijvangst bijzondere regelingen
- B. Huidige AOP voor burgerambtenaren
- C. Vergelijking van AOP regeling voor burgers en militairen

INVENTARISATIE VAN REGELINGEN

1. Totaaloverzicht van aanspraken bij ziekte, AO en invaliditeit.
2. Verdieping van aanspraken op arbeidsongeschiktheid en invaliditeit, inclusief voorbeelden.

1. Totaaloverzicht aanspraak bij ziekte, AO en invaliditeit

Aanspraken voor de beroepsmilitair

- De militair heeft na het optreden van ziekte gedurende twee jaar recht op loondoorbetaling bij ziekte (*zie hiernaast*).
- Na deze periode bestaat er recht op een wettelijke WIA-uitkering, die afhangt van de mate van arbeidsongeschiktheid, en de verwachte duur daarvan (tijdelijk of duurzaam).
- De wettelijke WIA-uitkering wordt aangevuld met aanspraken uit de bijzondere regelingen (*zie volgende pagina*).

Loondoorbetaling bij ziekte (regulier¹)

- Op grond van IBM art. 17 (*voor burgers Defensie: IBAD art. 26*) is de loondoorbetaling bij ziekte 100% gedurende het eerste jaar en 70% in het tweede jaar.
- De loondoorbetaling in het tweede jaar wordt aangevuld tot 100% indien de ziekte in overwegende mate haar oorzaak vindt in de aard van de opgedragen werkzaamheden of in de bijzondere omstandigheden waaronder deze zijn verricht.

1. Totaaloverzicht aanspraak bij ziekte, AO en invaliditeit

Aanspraken voor de beroepsmilitair

Na de periode van loondoorbetaling bij ziekte van 2 jaar, krijgt de militair – naast de wettelijke WAO/WIA uitkering – recht op twee type aanspraken bij ontslag vanwege arbeidsongeschiktheid of invaliditeit:

Bakje 2: Voortgezette pensioenopbouw zonder verdere premiebetaling, ook wel premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (PVAO) genoemd. Dit is opgenomen in het ABP-pensioenreglement.

Bakje 3: Arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitspensioen. Dit zijn bijzondere regelingen, die begrotingsgefinancierd zijn en worden uitgevoerd door 'Bijzondere Regelingen Defensie' (BRD).

Verschillen per situatie

Zowel de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid als het arbeidsongeschiktheids- en invaliditeitspensioen verschillen per situatie waarin de arbeidsongeschiktheid of invaliditeit is ontstaan:

I. Reguliere arbeidsongeschiktheid

II. Arbeidsongeschiktheid met dienstverband

Een arbeidsongeschiktheid ten gevolge van ziekten of gebreken, die in overwegende mate hun oorzaak vinden in de aard van de aan de militair opgedragen werkzaamheden of in de bijzondere omstandigheden, waaronder zij moesten worden verricht, en niet aan zijn schuld of onvoorzichtigheid zijn te wijten.

III. Invaliditeit met dienstverband

Invaliditeit van ten minste 10% ten gevolge van verwonding, ziekten of gebreken, welke zijn veroorzaakt door de uitoefening van de militaire dienst in geval van buitengewone of daarmee vergelijkbare omstandigheden, of daarmee verbonden verrichtingen of vermoeienissen of bijzondere, zeer nadelige, invloeden waaraan de militair is blootgesteld geweest. **Hieronder valt sinds 2014 ook het Beroepsincident.***

IV. Combinatie van arbeidsongeschiktheid en invaliditeit met dienstverband

Het totaaloverzicht is opgenomen in de tabel op de volgende pagina. Op de pagina's daarna geven we nadere details over de verschillende vormen van het arbeidsongeschiktheids- en invaliditeitspensioen **– in de volgorde van toekenning.**

1. Totaaloverzicht aanspraak bij ziekte, AO en invaliditeit

Categorie	Omstandigheid	Bakje 2: Pensioenopbouw ABP-pensioenreglement	Bakje 3: Arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitspensioen ²
I. Arbeidsongeschiktheid	Niet dienst-gerelateerd	• 70% bij AO-perc. van 80% of meer • 56% bij AO-perc. van 65%-80% • 42% bij AO-perc. van 55%-65% • 35% bij AO-perc. van 45%-55% • 28% bij AO-perc. van 35%-45%	• WAO / WIA, als wettelijke voorziening • Suppletierегeling, ingeval van AO-perc. lager dan 80% • AOM / AOP • Garantiepensioen
Bedrijfsongeval II. Arbeidsongeschiktheid met dienstverband	Dienst-gerelateerd onder gewone omstandigheden	• 100% bij AO-perc. van 80% of meer • 80% bij AO-perc. van 65%-80% • 60% bij AO-perc. van 55%-65% • 50% bij AO-perc. van 45%-55% • 40% bij AO-perc. van 35%-45%	• WAO / WIA, als wettelijke voorziening • Verhoogde suppletierегeling, ingeval van AO-perc. lager dan 80% • Verhoogd AOM / AOP • Garantiepensioen
Dienst-ongeval III. Invaliditeit met dienstverband	Dienst-gerelateerd onder buitengewone omstandigheden	• Geen voortzetting pensioenopbouw	• WAO / WIA, als wettelijke voorziening • Militair invaliditeitspensioen • Garantiepensioen • Bijzondere invaliditeitsverhoging (BIV)
IV. Invaliditeit met dienstverband én arbeidsongeschiktheid met dienstverband	Dienst-gerelateerd onder buitengewone omstandigheden	• 100% bij AO-perc. van 80% of meer • 80% bij AO-perc. van 65%-80% • 60% bij AO-perc. van 55%-65% • 50% bij AO-perc. van 45%-55% • 40% bij AO-perc. van 35%-45%	• WAO / WIA, als wettelijke voorziening • Suppletierегeling, ingeval van AO-perc. lager dan 80% • AOM / AOP • Militair invaliditeitspensioen • Garantiepensioen • Bijzondere invaliditeitsverhoging (BIV)

Totaaloverzicht

De tabel hierboven geeft een totaaloverzicht van de aanspraken bij AO en invaliditeit, gesplitst per situatie (*zie voorgaande slide*).

Voortgezette pensioenopbouw

Recht op voortgezette pensioenopbouw (*bakje 2*) bestaat als er recht op een (verhoogd) arbeidsongeschiktheidspensioen is, ook al is de aanspraak gelijk aan 0.

III. Invaliditeit met dienstverband, zonder AO

Militairen die vallen in categorie III stromen vaak op reguliere basis uit bij Defensie en gaan een dienstverband aan bij een andere werkgever. Als zij daar een (reguliere) arbeidsongeschiktheid oplopen, en door hun eerdere dienstverband bij Defensie worden getroffen door (bijvoorbeeld) PTSS, vallen zij in categorie III. In die situatie lopen de WAO/WIA en het MIP naast elkaar.

2a. Suppletiereregeling

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0008977/2020-01-01>

Suppletiereregeling

In de tabellen hiernaast zijn de belangrijkste kenmerken van de (verhoogde) suppletiereregeling opgenomen.

Raakvlakken nieuw pensioenstelsel

Ten aanzien van de (verhoogde) suppletiereregeling bestaat er geen link met het nieuwe pensioenstelsel³.

Suppletiereregeling	
A. Recht	De beroepsmilitair, die ter zake van ziekten of gebreken is ontslagen, ten tijde van het ontslag minder dan 80% arbeidsongeschikt is, en uit dien hoofde aanspraak heeft op een pensioen ingevolge de bij of krachtens de Kaderwet militaire pensioenen vastgestelde bepalingen.
B. Hoogte uitkering	De suppletie bedraagt: a. gedurende de eerste 33 maanden 80%; en b. gedurende de daaropvolgende 33 maanden 70% van de berekeningsgrondslag (het dagloon voorafgaande aan het ontslag, voor zover dat betrekking heeft op het dienstverband waaraan het recht op suppletie wordt ontleend). De berekeningsgrondslag van de suppletie wordt gewijzigd overeenkomstig een algemene salariswijziging.
D. Uitbetaling	Op het bedrag van de suppletie worden WW-, ZW-, en WAO/WIA-uitkeringen in mindering gebracht, die de betrokkene ontvangt op basis van het dienstverband waaruit hij is ontslagen. Tevens wordt de berekeningsgrondslag van de suppletie verlaagd in geval van inkomen uit of in verband met arbeid.
E. Einde⁴	De suppletie eindigt na de maximale duur van de suppletie (van 66 maanden), de dag volgend op die waarop de rechthebbende is overleden en uiterlijk op de dag waarop de rechthebbende de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

Verhoogde suppletiereregeling	
B. Hoogte uitkering	Ingeval van arbeidsongeschiktheid <u>met</u> dienstverband worden de hierboven genoemde percentages verhoogd tot 90,02%.

2b. Arbeidsongeschiktheids- pensioen (AOM / AOP)

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0012223/2021-02-12>

AOM / AOP

In de tabel hiernaast zijn de belangrijkste kenmerken van het AOM/AOP opgenomen. Er is daarbij geen verschil tussen het AOM (*aanvulling op WIA*) en het AOP (*aanvulling op WAO*). In het overzicht is onderscheid gemaakt naar 'reguliere' arbeidsongeschiktheid en arbeidsongeschiktheid met dienstverband. In het laatste geval is er sprake van een verhoogd arbeidsongeschiktheidspensioen.

Raakvlakken nieuw pensioenstelsel

Ten aanzien van de regeling van het AOM/AOP zijn de raakvlakken met het nieuwe pensioenstelsel beperkt tot de vormgeving van de indexatie.

Op de uitvoering – met keuze uit de huidige uitvoering door BRD of opname in de pensioenregeling van ABP, zoals geldt voor burgers – komen we in de uitwerking terug.

	I. Arbeidsongeschiktheid	II. Arbeidsongeschiktheid met dienstverband
A. Recht	De beroepsmilitair die door ziekten of gebreken uit zijn militaire betrekking is ontslagen heeft, zolang recht bestaat op een WAO/WIA-uitkering, recht op een arbeidsongeschiktheidspensioen.	
B. Hoogte uitkering als percentage van berekeningsgrondslag	• 70% bij AO-perc. van 80% of meer • 50,75% bij AO-perc. van 65%-80% • 42% bij AO-perc. van 55%-65% • 35% bij AO-perc. van 45%-55% • 28% bij AO-perc. van 35%-45% • 21% bij AO-perc. van 25%-35% • 14% bij AO-perc. van 15%-25%	• 90,02% bij AO-perc. van 80% of meer • 73,31% bij AO-perc. van 65%-80% • 56,59% bij AO-perc. van 55%-65% • 45,01% bij AO-perc. van 45%-55% • 34,08% bij AO-perc. van 35%-45% • 22,50% bij AO-perc. van 25%-35% • 15,00% bij AO-perc. van 15%-25%
C. Toeslag (art. 12)⁵.	Indien de berekeningsgrondslag betrekking heeft op een tijdvak vanaf 1995, geldt een toeslag van 4,5 procent op het bedrag aan AOM/AOP, voor zolang er recht bestaat op een invaliditeitspensioen. De totale toeslag is gemaximeerd op € 2.400 (<i>peil 2021</i>) per jaar.	
D. Uitbetaling	Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitbetaald voor zover het de WAO/WIA-uitkering en de suppletie krachtens de suppletieregeling overschrijdt. Bij samenloop met neveninkomsten wordt het gedeelte boven de berekeningsgrondslag in mindering gebracht op het arbeidsongeschiktheidspensioen (inclusief garantiépensioen).	
E. Einde⁶.	De pensioenen, verhogingen en toelagen eindigen met het einde van de maand waarin de rechthebbende is overleden en uiterlijk op de dag waarop de rechthebbende de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.	
F. Indexatie	De berekeningsgrondslagen worden aangepast conform het ABP-pensioenreglement. De pensioenen, verhogingen en toelagen worden aan de hand van die aangepaste berekeningsgrondslagen herberekend.	

Berekeningsgrondslag

de som van de militaire inkomsten uit het jaar voorafgaande aan zijn ontslag, voor zover daarover de verplichting tot premieafdracht in de zin van het pensioenreglement heeft bestaan.

2c. Invaliditeitspensioen (MIP)

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0012223/2021-02-12>

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0012222/2018-11-24>

Invaliditeitspensioen

In de tabel hiernaast zijn de belangrijkste kenmerken van het MIP opgenomen. Het MIP wordt toegekend als sprake is van invaliditeit met dienstverband.

Raakvlakken nieuw pensioenstelsel

Ten aanzien van het invaliditeitspensioen tot pensioendatum zijn de raakvlakken met het nieuwe pensioenstelsel beperkt tot de vormgeving van de indexatie.

Voor het invaliditeitspensioen vanaf pensioendatum geldt dat het wordt uitgekeerd voor zover dit het (bijzonder) ouderdomspensioen overstijgt. Vastgesteld moet worden op welke wijze de uitvoering hiervan kan worden geregeld, en/of welke wijzigingen nodig zijn.

	Invaliditeitspensioen
A. Recht	De beroepsmilitair bij wie een bepaalde mate van invaliditeit met dienstverband is vastgesteld heeft uit hoofde van zijn ontslag uit de militaire betrekking waarin die invaliditeit is ontstaan recht op een invaliditeitspensioen.
B. Hoogte uitkering	Het bedrag van het invaliditeitspensioen is gelijk aan de berekeningsgrondslag, vermenigvuldigd met de mate van invaliditeit met dienstverband.
C. Toeslag (art. 12)⁵.	Indien de berekeningsgrondslag betrekking heeft op een tijdvak vanaf 1995, geldt een toeslag van 4,5 procent op het bedrag aan MIP, voor zolang er recht bestaat op een invaliditeitspensioen. De totale toeslag is gemaximeerd op € 2.400 (<i>peil 2021</i>) per jaar.
D. Uitbetaling	Het invaliditeitspensioen wordt uitbetaald voor zover het de som van de WAO/WIA-uitkering, de eventuele suppletie krachtens de suppletieregeling en het arbeidsongeschiktheidspensioen van de militair overschrijdt. Neveninkomsten worden niet in mindering gebracht op het invaliditeitspensioen.
E. Einde⁶.	De pensioenen, verhogingen en toelagen eindigen met het einde van de maand waarin de rechthebbende is overleden en uiterlijk op de dag waarop de rechthebbende de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.
F. Indexatie	De berekeningsgrondslagen worden aangepast conform het ABP-pensioenreglement. De pensioenen, verhogingen en toelagen worden aan de hand van die aangepaste berekeningsgrondslagen herberekend.
Invaliditeitspensioen na pensioendatum	Na pensioendatum behoudt de militair het recht op invaliditeitspensioen, zij het dat de uitkering wordt verlaagd met de (pro rata) AOW-uitkering. Dit pensioen wordt uitgekeerd voor zover dit het (bijzonder) ouderdomspensioen overschrijdt.

2d. Garantiepensioen

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0012223/2021-02-12>

Garantiepensioen

In de tabellen hiernaast zijn de belangrijkste kenmerken van het garantiepensioen bij arbeidsongeschiktheid of invaliditeit opgenomen.

Raakvlakken nieuw pensioenstelsel

Met het garantiepensioen vindt er een aanvulling plaats tot het (fictief) ouderdomspensioen dat zou zijn opgebouwd tot het moment van ontslag, zonder toepassing van de franchise.

	Garantiepensioen ⁷ .
A. Recht	Paraplu-bepaling voor alle militairen met arbeidsongeschiktheid of invaliditeit.
B. Hoogte uitkering	De betrokkene heeft recht op een garantiepensioen als de som van • de WAO/WIA-uitkering, • de (verhoogde) suppletie, • het (verhoogde) arbeidsongeschiktheidspensioen, en • het invaliditeitspensioen lager is dan het aan dezelfde militaire betrekking te ontlene ouderdomspensioen krachtens het pensioenreglement, zonder toepassing van de daarbij te hanteren franchise, berekend naar de dienstdaard op het moment van ontslag uit die betrekking. De belanghebbende heeft bij wijze van garantiepensioen recht op het verschil.
C. Toeslag (art. 12)⁵.	Indien de berekeningsgrondslag betrekking heeft op een tijdvak vanaf 1995, geldt een toeslag van 4,5 procent op het garantiepensioen, voor zolang er recht bestaat op een invaliditeitspensioen. De totale toeslag is gemaximeerd op € 2.400 (<i>peil 2021</i>) per jaar.
E. Einde⁶.	De pensioenen, verhogingen en toelagen eindigen met het einde van de maand waarin de rechthebbende is overleden en uiterlijk op de dag waarop de rechthebbende de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.

2e. Bijzondere Invaliditeitsverhoging (BIV)

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0012223/2021-02-12>

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0012222/2018-11-24>

Bijzondere invaliditeitsverhoging

In de tabel hiernaast zijn de belangrijkste kenmerken van de BIV opgenomen. De BIV wordt toegekend aan militairen met recht op MIP in een 'eindtoestand'.

Raakvlakken nieuw pensioenstelsel

Ten aanzien van de BIV bestaat er geen link met het nieuwe pensioenstelsel, afgezien van de al eerder genoemde indexatiebepaling.

	Bijzondere invaliditeitsverhoging
A. Recht	De beroepsmilitair met een recht op invaliditeitspensioen heeft recht op een bijzondere invaliditeitsverhoging, voor zover sprake is van een 'eindtoestand' van de invaliditeit.
B. Hoogte uitkering	De bijzondere invaliditeitsverhoging (BIV) varieert tussen 40% en 0% van de berekeningsgrondslag, afhankelijk van de mate van invaliditeit en de aandoening.
C. Toeslag (art. 12)⁵	Indien de berekeningsgrondslag betrekking heeft op een tijdvak vanaf 1995, geldt een toeslag van 4,5 procent op het bedrag aan BIV, voor zolang er recht bestaat op een invaliditeitspensioen. De totale toeslag is gemaximeerd op € 2.400 (<i>peil 2021</i>) per jaar.
D. Uitbetaling	Het invaliditeitspensioen wordt onverkort uitbetaald.
E. Einde⁶	De pensioenen, verhogingen en toelagen eindigen met het einde van de maand waarin de rechthebbende is overleden en uiterlijk op de dag waarop de rechthebbende de pensioengerechtigde leeftijd bereikt.
F. Indexatie	De berekeningsgrondslagen worden aangepast conform het ABP-pensioenreglement. De pensioenen, verhogingen en toelagen worden aan de hand van die aangepaste berekeningsgrondslagen herberekend.

BIV na pensioendatum

Na pensioendatum blijft het recht op de bijzondere invaliditeitsverhoging onverkort in stand.

2. Samenloop van uitkeringen voorbeeld-1

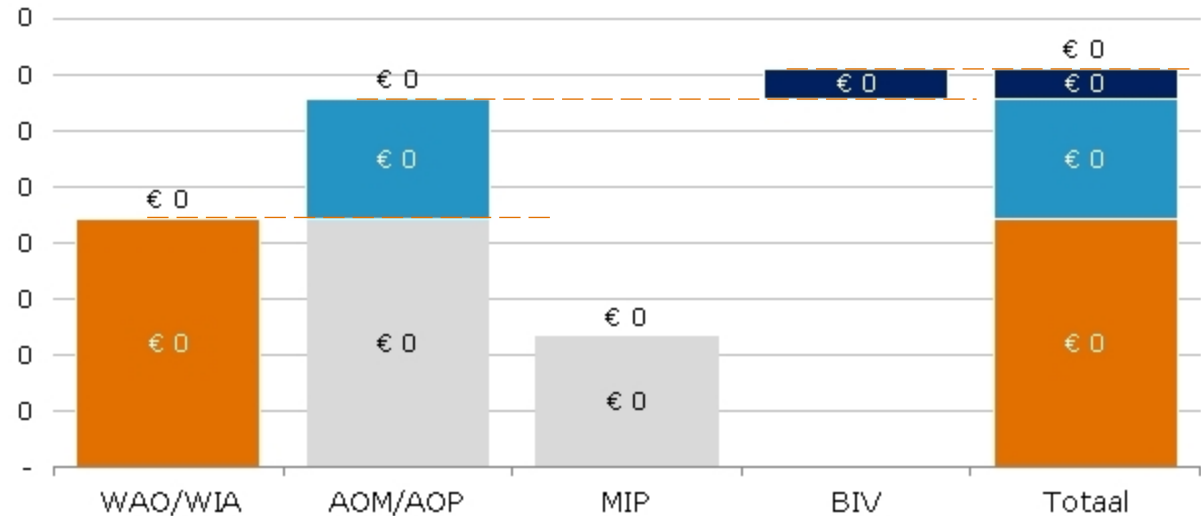
Voorbeeld 1

Op deze pagina tonen we een voorbeeld van de samenloop van de verschillende uitkeringen, voor een militair met:

- arbeidsongeschiktheid met dienstverband
- een AO-percentage van 100%
- invaliditeit van 32%

De tabel hieronder toont de berekening van de uitkeringen op jaarbasis. De figuur aan de rechterzijde toont vervolgens de samenloop van deze uitkeringen tot het totaalbedrag.

Samenloop van uitkeringen

	Berekenings-grondslag	x Uitkerings-percentage	= Aanspraak	+ Toeslag (4,5%)	= Aanspraak totaal	Vermindering	Uitkering
WAO/WIA	€ 31.709	70,00%	€ 22.196		€ 22.196	- € 0	€ 22.196
AOM/AOP	€ 34.874	90,02%	€ 31.394	€ 1.413	€ 32.806	- € 22.196	€ 10.610
MIP	€ 34.874	32,00%	€ 11.160	€ 502	€ 11.662	- € 11.662	€ 0
BIV	€ 34.874	7,50%	€ 2.615	€ 118	€ 2.733	- € 0	€ 2.733
Totaal							€ 35.539

2. Samenloop van uitkeringen voorbeeld-2

Voorbeeld 2

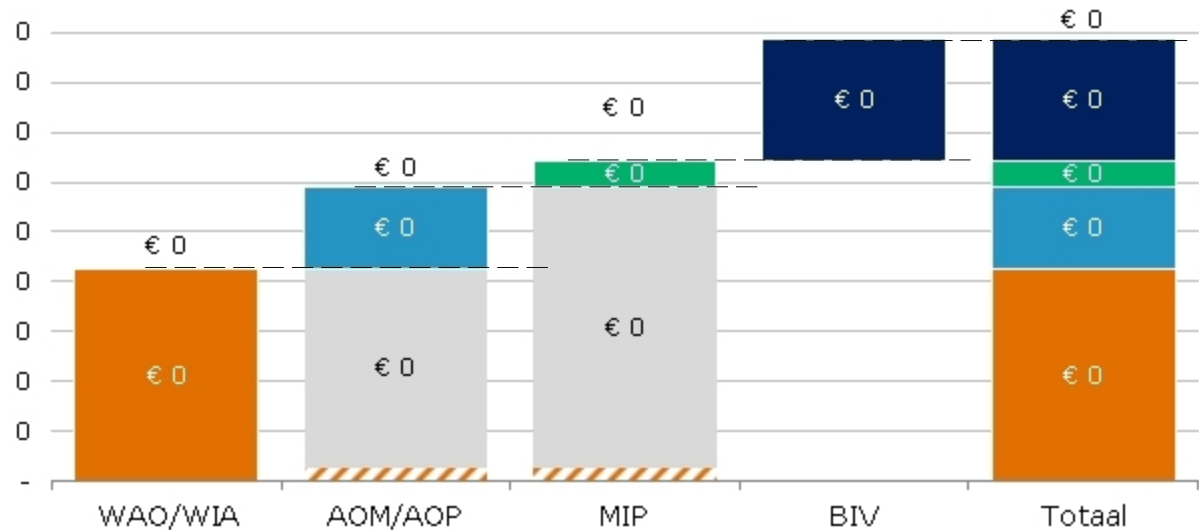
Op deze pagina tonen we een voorbeeld van de samenloop van de verschillende uitkeringen, voor een militair met:

- arbeidsongeschiktheid met dienstverband
- een AO-percentage van 100%
- invaliditeit van 100%

Bijzonderheden hierbij zijn:

- de aftrek van de WAO/WIA-uitkering vindt plaats tegen maximaal 70% en is daarmee lager dan het feitelijke uitkering (obv. 75%).
- de toeslag is gemaximeerd op € 2.400 en wordt in die situatie verdeeld over MIP en BIV, naar rato van het uitkeringspercentage.

Samenloop van uitkeringen

	Berekenings- grondslag	x Uitkerings- percentage	= Aanspraak	+ Toeslag (4,5%)	= Aanspraak totaal	Vermindering	Uitkering
WAO/WIA	€ 56.809	75,00%	€ 42.607		€ 42.607	- € 0	€ 42.607
AOM/AOP	€ 59.646	90,02%	€ 53.693	€ 2.400	€ 56.093	- € 39.766	€ 16.327
MIP	€ 59.646	100,00%	€ 59.646	€ 1.714	€ 61.360	- € 56.093	€ 5.267
BIV	€ 59.646	40,00%	€ 23.858	€ 686	€ 24.544	- € 0	€ 24.544
Totaal							€ 88.745

2. Samenloop van uitkeringen voorbeeld-3

Voorbeeld 3

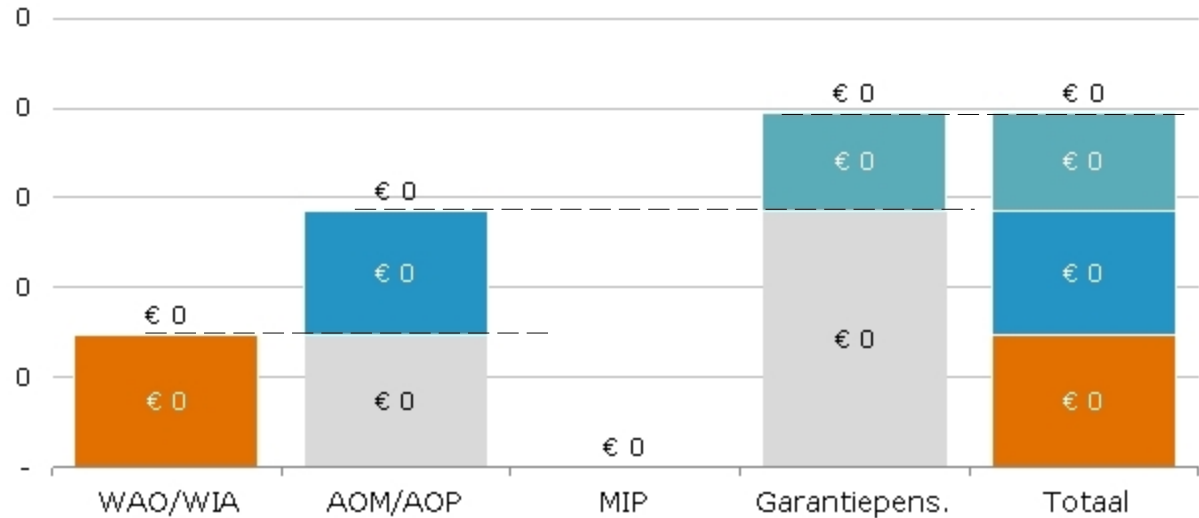
Op deze pagina tonen we een voorbeeld van de samenloop van de verschillende uitkeringen, voor een militair met:

- reguliere arbeidsongeschiktheid
- een AO-percentage van 50%
- geen invaliditeit

Bijzonderheden hierbij zijn:

- militair benut de verdien capaciteit niet, en ontvangt daarom een WGA vervolguitkering, die is gekoppeld aan het min. loon.
- geen MIP, daarom geen art. 12 toeslag.
- door (relatief) lage WIA en AOM, komt garantiepensioen tot uitkering.

Samenloop van uitkeringen

	Berekeningsgrondslag ⁸ .	x Uitkeringspercentage	= Aanspraak	+ Toeslag (4,5%)	= Aanspraak totaal	Vermindering	Uitkering
WAO/WIA	€ 21.024	35,00%	€ 7.358		€ 7.358	- € 0	€ 7.358
AOM/AOP	€ 40.646	35,00%	€ 14.226	€ 0	€ 14.226	- € 7.358	€ 6.868
MIP	€ 0	0%	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Garantie	€ 39.889	28,25 x 1,75%	€ 19.722	€ 0	€ 19.722	- € 14.226	€ 5.496
Totaal							€ 19.722

IMPACT NIEUW PENSIOENSTELSEL

3. Inventarisatie van elementen voor verdere uitwerking.

3. Impact van nieuwe pensioenstelsel

Bakje 2: Pensioenregeling militairen

In de technische werkgroep brengen we de elementen in kaart die voor militairen afwijkend (kunnen) zijn. Dit in aanvulling op de analyses die in de werkgroep van de PK worden gedaan. Deze informatie komt in een rapportage beschikbaar voor besluitvorming door sociale partners.

In de ABP-pensioenregeling voor militairen is alleen de dooropbouw van pensioen met premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid opgenomen. Deze dooropbouw bedraagt bij 'reguliere' arbeidsongeschiktheid voor militairen momenteel 70%, tegenover 50% voor burgers. Bij een bedrijfsongeval (of bij militairen een dienstongeval) is de dooropbouw gelijk aan 100%, voor zowel burgers als militairen.

Door ABP wordt berekend wat de gevolgen voor het pensioenresultaat en de pensioenpremie zijn van dooropbouw in drie varianten:

- dooropbouw van 50%,
- dooropbouw van 70%,
- dooropbouw van 100%.

Het pensioenresultaat wordt daarbij berekend op basis van de militaire maatmensen. En de kosten voor de premievrije dooropbouw worden berekend in twee varianten: uitgaande van (a) het Defensie-bestand en (b) het totale ABP-bestand, en afgezet tegen de huidige kosten.

Deze elementen worden uitgewerkt in de rapportage van de PK-werkgroep.

Bakje 3: Bijzondere militaire pensioenregelingen

De technische werkgroep brengt de raakvlakken en aandachtspunten in kaart van de bijzondere en arbeidsvoorwaardelijke regelingen met het nieuwe pensioenstelsel.

Uit de inventarisatie van de regelingen zijn de volgende elementen geïdentificeerd:

- de vormgeving van de indexatie van de berekeningsgrondslag, die nu gekoppeld is aan het ABP-pensioenreglement.
- de inbouw van het (bijzonder) ouderdomspensioen in het militaire invaliditeitspensioen vanaf pensioendatum.
- met het garantiepensioen vindt er een aanvulling plaats tot het (fictief) ouderdomspensioen dat zou zijn opgebouwd tot het moment van ontslag, zonder toepassing van de franchise.

AOP onderbrengen in ABP-pensioenreglement

Het arbeidsongeschiktheidspensioen voor burgers is opgenomen in het ABP-pensioenreglement. De vraag is of het wenselijk en mogelijk is om het AOM/AOP voor militairen analoog aan dat van burgers onder te brengen in het pensioenreglement, een verschuiving van bakje 3 naar bakje 2.

Alle bovenstaande elementen worden uitgewerkt in het volgende deel van dit document.

UITWERKING

4. Uitwerking van afwijkende militaire elementen in ABP-pensioenregeling
(bakje 2) *uitwerking in rapportage PK-werkgroep*
5. Uitwerking van raakvlakken/aandachtspunten in bijzondere regelingen
(bakje 3)
6. Uitwerking van vraagstuk onderbrengen AOM/AOP
(van bakje 3 of bakje 2)

5. Uitwerking van raakvlakken in bijzondere regelingen

Uitwerking van raakvlakken in bijzondere regelingen

In dit onderdeel werken we de raakvlakken in de bijzondere regelingen verder uit. Achtereenvolgens gaan we in op de vormgeving van de indexatie, het inbouw-ouderdomspensioen in het MIP-65+ en het garantiespensioen.

A. Vormgeving van indexatie

In de huidige situatie wordt de berekeningsgrondslag van de arbeidsongeschiktheids- en invaliditeitspensioenen jaarlijks aangepast conform de indexatiesystematiek van het ABP-pensioenreglement⁹. De pensioenen worden vervolgens herberekend op basis van de nieuwe grondslag.

In het nieuwe pensioenstelsel is niet langer sprake van één leeftijdsonafhankelijke indexatie op basis van de ABP-dekkingsgraad, maar worden financiële mee- en tegenvallers verdeeld over de deelnemers op basis van vastgelegde toedelingsregels die aansluiten bij de risicohouding per leeftijdscohort. Bovendien kunnen de financiële mee- en tegenvallers ook worden gedeeld met toekomstige opbouw via de solidariteitsreserve.

Alternatieven

De huidige vorm van indexatie van het AOP/AOM en MIP kan in het nieuwe stelsel dus niet worden voortgezet. Hieronder schetsen we een aantal varianten die in plaats van de huidige indexatie kunnen worden gehanteerd, met daarbij de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de huidige situatie.

1. Leeftijdsafhankelijke toedeling van fictief overrendement

In de eerste variant wordt de systematiek in de ABP-regeling onder het nieuwe pensioenstelsel (fictief) gekopieerd: Op de AO- en invaliditeitspensioenen van militairen worden financiële mee- en tegenvallers (procentueel en leeftijdsafhankelijk) verwerkt, die vergelijkbare burgerambtenaren met AOP in de ABP-regeling krijgen. In deze variant:

- blijft de koppeling met de ABP-regeling zoveel mogelijk in stand;
- blijft de indexatie gekoppeld aan de overrendementen bij ABP, maar vindt de toekenning hiervan (+ en -) directer plaats;
- wordt de indexatie leeftijdsafhankelijk (voor jongere deelnemers wordt een hoger overrendement verwacht);
- is de uitvoering behoorlijk complex, en lastiger uitlegbaar.

2. Verwachtingswaarde van fictief overrendement

In de tweede variant wordt niet het daadwerkelijke, jaarlijkse overrendement toegekend, maar wordt dit vervangen door een vaste stijging met het verwachte langjarig gemiddelde daarvan, dat leeftijdsafhankelijk of leeftijdsonafhankelijk kan worden vastgesteld (met eventuele periodieke herijking hiervan). In deze variant:

- blijft de indexatie van militaire pensioenen – als verwachtingswaarde – gekoppeld aan ABP overrendementen, maar loopt de realisatie in (zeer) goede en slechte financiële markten uiteen voor burgers en militairen;
- zijn de resultaten voor militairen stabiel en voorspelbaar;
- is de uitvoering en communicatie eenvoudiger.

5. Uitwerking van raakvlakken in bijzondere regelingen

A. Vormgeving van indexatie (vervolg)

3. Vaste stijging met maatstaf

In de laatste variant worden de AO- en invaliditeitspensioenen van militairen jaarlijks met een vaste maatstaf geïndexeerd. Voor de hand liggende alternatieven zijn hierbij (a) de consumentenprijsindex, (b) de ontwikkeling van de WIA-bedragen (die stijgen met de mutatie in het minimumloon), of (c) de algemene loonontwikkeling in de sector Defensie.

In deze variant met een vaste maatstaf:

- wordt de koppeling met de ABP-regeling volledig losgelaten;
- divergeert het arbeidsongeschiktheidspensioen voor burgerambtenaren en militairen – ook ten aanzien van ‘reguliere arbeidsongeschiktheid’;
- is het AO- en invaliditeitspensioen van militairen zeker en voorspelbaar en stijgt het mee met de prijsinflatie of (algemene) loonstijging;
- leidt de regeling tot hogere uitgaven dan in de huidige situatie.

<Voorgesteld wordt om de (MIP)indexatie van de bijzondere militaire regelingen eerst te behandelen in de WG-PA, zowel voor het verleden als de toekomst. Vervolgens kunnen we de geschetste varianten nader onderzoeken.>

B. Inbouw van het ouderdomspensioen na pensioen

Het militair invaliditeitspensioen loopt door na de pensioenleeftijd (MIP-65+), onder aftrek van de AOW-uitkering en het ouderdomspensioen uit het ABP-reglement.

In de uitvoering wordt de aftrek verwerkt door informatie op te vragen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en ABP (beide via een geautomatiseerde data-aanlevering).

In het nieuwe pensioenstelsel wordt het ouderdomspensioen (waarschijnlijk) minder stabiel. De verwachting is dat de uitkering jaarlijks opnieuw wordt vastgesteld, rekening houdend met de toedeling van financiële mee- en tegenvallers in het afgelopen jaar, en de (nieuwste) verwachting van het aantal resterende levensjaren.

Bij een dergelijke invulling van het nieuwe pensioenstelsel, treden er naar verwachting in de uitvoering van de huidige MIP-65+ regeling geen problemen op ten aanzien van het ingebouwde ouderdomspensioen; ook in de huidige situatie kan het inbouw-OP immers al jaarlijks muteren door indexatie (of korting).

Op dit punt lijkt dus geen aanpassing nodig. Om de uitvoering behapbaar te houden lijkt het wel raadzaam om het aantal mutaties in de bijzondere pensioenen zo beperkt mogelijk te houden. Dat pleit er bijvoorbeeld voor dat de indexatie van het MIP en het inbouw-ouderdomspensioen op hetzelfde moment in het jaar plaatsvindt.

5. Uitwerking van raakvlakken in bijzondere regelingen

C. Garantiepensioen

Met het garantiepensioen vindt er op het militaire AO- en invaliditeitspensioen een aanvulling plaats tot het (fictief) ouderdomspensioen dat zou zijn opgebouwd tot het moment van ontslag, zonder toepassing van de franchise. Daarmee is het garantiepensioen een soort 'paraplu-regeling', die met name tot uitkering komt bij militairen met veel pensioenjaren, maar met een lager arbeidsongeschiktheidspercentage.

In de huidige praktijk wordt het garantiepensioen berekend op basis van de fictie dat voor alle pensioenjaren een eindloonregeling geldt met een opbouwpercentage van 1,75%, zonder rekening te houden met de franchise.

In het nieuwe pensioenstelsel kan deze berekeningswijze van het garantiepensioen worden voortgezet, zij het dat de gehanteerde eindloonformule dan volledig fictief is en geen verband meer houdt met de daadwerkelijke opbouw in de pensioenregeling. Uiteraard zijn aanpassingen in de fictieve formule ook mogelijk.

Een alternatieve variant voor het nieuwe pensioenstelsel zou zijn om het ouderdomspensioen af te leiden uit de stand van het persoonlijke pensioenvermogen op het moment van ontslag. In deze aanpak is afstemming nodig met ABP – die verder gaat dan de huidige aanlevering van het aantal pensioenjaren. Bovendien geldt dat het in deze aanpak heel lastig is om geen rekening te houden met de franchise-aftrek. Deze zit immers verweven in het vermogen dat de deelnemer over een reeks van jaren heeft opgebouwd. Verder speelt de vraag of, en zo ja hoe, het hieruit afgeleide fictieve ouderdomspensioen moet worden herijkt. Uitvoeringstechnisch en communicatief is deze variant dus complex.

Overgang naar berekening op middelloon

Op basis van de huidige beschrijving in het besluit, zou het garantiepensioen voor dienstjaren vanaf 2019 moeten worden bepaald op basis van de huidige middelloonregeling. Een dergelijke overgang lijkt de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel niet eenvoudiger te maken, tenminste als hiermee definitief het uitgangspunt van het hanteren van een (fictieve) eindloonformule wordt verlaten.

6. Uitwerking van vraagstuk onderbrengen AOM/AOP

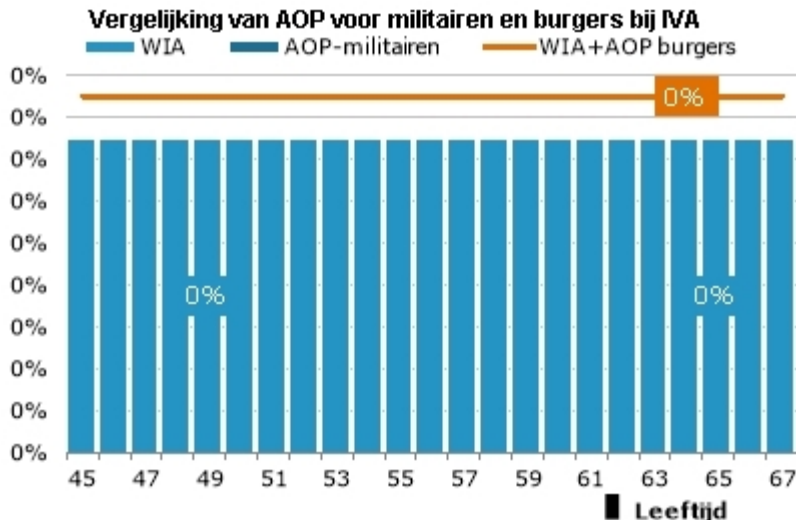
Uitwerking van vraagstuk onderbrengen AOM/AOP

In dit onderdeel werken we het vraagstuk uit of het wenselijk en mogelijk is om het (reguliere) AOM/AOP van militairen onder te brengen in het ABP-reglement. We behandelen hierbij achtereenvolgens de vormgeving, uitvoering en financiering van de regeling. Tot slot gaan we in op de overige overwegingen.

a. Vormgeving van de regeling

Ten aanzien van de vormgeving zijn twee onderdelen van belang:

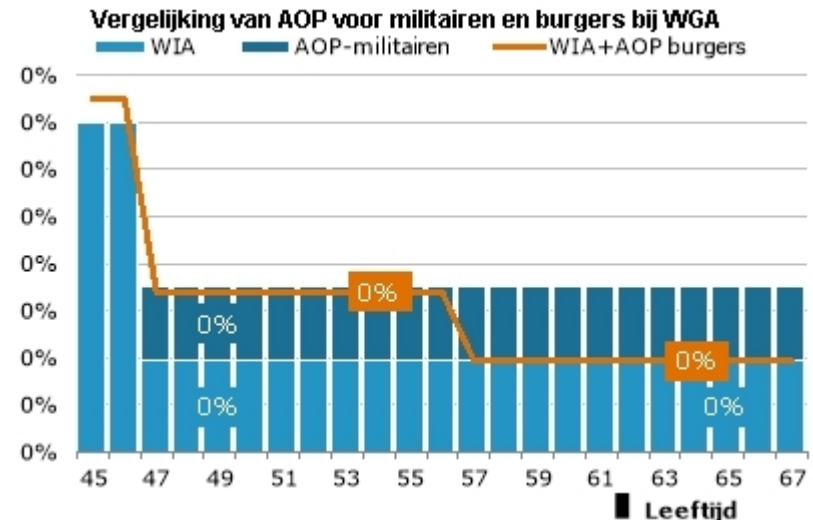
- hoe de huidige regelingen voor militairen en burgerambtenaren zich op dit moment tot elkaar verhouden;
- hoe het AOP er in nieuwe stelsel mogelijk uit kan zien, waaronder de mogelijkheden om de regeling vorm te geven op sectorniveau.

Hieronder vergelijken we het totaal aan uitkering (WIA plus AOP) voor militairen in burgers in de situatie van een volledige reguliere arbeidsongeschiktheid (IVA) – in de figuur links – en in de situatie van 50% arbeidsongeschiktheid waarbij de deelnemer de resterende verdien capaciteit niet benut – in de figuur rechts.

Uit dit voorbeeld¹⁰ blijken belangrijke accentverschillen: de 10%-punt aanvulling in de burgerregeling leidt in gevallen van volledige arbeidsongeschiktheid tot een hoger inkomen. Aan de andere kant is de burgerregeling meer gericht op heractivatie, met name door de beperking van de aanvulling tot 10 jaar in geval van een vervolguitkering.

Ten aanzien van de vraag hoe het AOP er in het nieuwe stelsel uit ziet, verwijzen we naar de rapportage van de PK-werkgroep.

6. Uitwerking van vraagstuk onderbrengen AOM/AOP

Uitwerking vraagstuk onderbrengen AOM/AOP (vervolg)

b. Uitvoering van de regeling

De AO- en invaliditeitspensioenen van militairen worden nu uitgevoerd met '1 loket'. Dat wil zeggen dat de wettelijke uitkering vanuit het UWV, de suppletierегeling vanuit WW-plus en de bijzondere pensioenen vanuit de BRD, in 1 bedrag worden uitbetaald aan de deelnemers (uiteraard met betaalspecificatie).

Als het AOP voor militairen ondergebracht zou worden in het ABP-pensioenreglement, dan wordt de uitvoering 'belast' met een aanvullende partij: ABP in het kader van de pensioenregeling. Aangezien informatie vanuit het UWV vaak laat beschikbaar komt – kan afstemming hierover met een aanvullende partij – tot vertraging in de uitvoering leiden. Mogelijk wordt dit versterkt, doordat de AOP-uitkering in het nieuwe stelsel minder stabiel wordt – afhankelijk van de ontwikkeling van het gereserveerde vermogen.

c. Financiering van de regeling

Een verschuiving van de AOP-regeling zou vooral voor de werkgever leiden tot verschillen in de financiering, met name in de timing van de betalingen: nu worden immers nog de uitkeringen betaald. Bij onderbrengen in het ABP-reglement verandert dat naar betaling van premies vooraf, en wordt de financiering dus vervroegd. Bovendien betekent het gedurende een langere periode een samenloop van lasten: nieuwe premies starten meteen in volle omvang, terwijl het nog een aanzienlijke periode duurt voordat de lopende AOP-uitkeringen zijn afgewikkeld.

Qua eigen bijdrage voor militairen verandert er in de basis niets: Nu betalen militairen ook al een (equivalente) eigen bijdrage ingevolge art. 23b van IBM. Afhankelijk van de vormgeving en schadelast kan de hoogte van die premie uiteraard wel muteren.

d. Overige overwegingen

Anders dan bij burgerambtenaren is voor militairen in meerderheid sprake van de samenloop van verschillende arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitspensioenen door de samenloop van arbeidsongeschiktheid en invaliditeit. Bij het verplaatsen van (alleen) het reguliere AOP, wordt de uitvoering van deze regelingen uit elkaar getrokken.

BIJLAGEN

- A. Bijvangst uit de bijzondere regelingen
- B. Huidige AOP voor burgerambtenaren
- C. Vergelijking van AOP regeling voor burgers en militairen

A. Bijvangst uit de bijzondere regelingen

1. Update van besluiten

Aanpassing aan het huidige wettelijke kader (WIA), met juiste verwijzingen naar andere wet- en regelgeving en het pensioenreglement

2. Beoordelen bestaansrecht suppletierегeling en herplaatsingstoelage

In andere sectoren zijn de suppletierегeling en herplaatsingstoelage vervallen per 1 januari 2007 en niet langer onderdeel van het ABP-pensioenreglement.

3. Garantiepensioen

In de berekening van het garantiepensioen wordt geen rekening gehouden met de verlaging van het opbouwpercentage vanaf 2016 en de overgang van eind- naar middelloon in 2019.

4. AOW-gat voor militairen met AOP

In de huidige regeling ontbreekt een anticumulatiebepaling, waardoor in de AOW-gat regeling sprake kan zijn van ongewenste stapeling van inkomensbedragen.

5. Toeslag artikel 12

Onderzoek naar de oorsprong en huidige toepasselijkheid van de toeslag artikel 12, in het bijzonder ten aanzien van de bijzondere invaliditeitsverhoging. In dit onderzoek wordt ook (de verhoging van) het maximumbedrag van de toeslag betrokken.

B. Huidige AOP voor burgerambtenaren

AOP voor burgers

Het arbeidsongeschiktheidspensioen voor burgers is opgenomen in het ABP-pensioenreglement. In onderstaande tabel is de hoogte van het AOP opgenomen, dat afhankelijk is van de fase van de WIA en het inkomen.

Fase WIA	Inkomen	Berekening AOP
Volledig (duurzaam) arbeidsongeschikt 80-100% IVA, LGU, LAU	< max. dagloon	$10\% \times \text{AO}\% \times \text{dagloon}$
	> max. dagloon	$10\% \times \text{AO}\% \times \text{dagloon} + 70\% \times \text{AO}\% \times (\text{dagloon} - \text{max. dagloon})$
Gedeeltelijk arbeidsongeschikt 35-80% LGU, LAU	< max. dagloon	$10\% \times \text{AO}\% \times \text{dagloon}$
	> max. dagloon	$10\% \times \text{AO}\% \times \text{dagloon} + 70\% \times \text{AO}\% \times (\text{dagloon} - \text{max. dagloon})$
Gedeeltelijk arbeidsongeschikt 35-80% VVU	Nvt	$65\% \times \text{AO}\% \times (\text{dagloon} - \text{minimumloon})$

C. Vergelijking van AOP regeling

Vergelijking AOP voor burgers en militairen

In deze bijlage zijn de details van de vergelijking van de AOP-regeling van burgers en militairen weergegeven.

De vergelijking gaat uit van een deelnemer met een jaarloon van €40.000, en een minimumloon van ruim € 22.000 per jaar (beide inclusief vakantiegeld).

		WIA	AOP	Totaal
IVA • Reguliere arbeidsongeschiktheid • 100%	Militair	75% € 30.000	Aanvulling tot 70% € 0	75% € 30.000
	Burger	75% € 30.000	10% x 100% = 10% € 4.000	85% € 34.000
WGA-LGU • Reguliere arbeidsongeschiktheid • 50%	Militair	70% € 28.000	Aanvulling tot 35% € 0	70% € 28.000
	Burger	70% € 28.000	10% x 50% = 5% € 2.000	75% € 30.000
WGA-vmu • Reguliere arbeidsongeschiktheid • 50% • verdien capaciteit niet benut	Militair	35% van min.loon € 7.700	Aanvulling tot 35% € 6.300	35% € 14.000
	Burger	35% van min.loon € 7.700	65% x 50% x (loon – min.loon) € 5.800	34% € 13.500